

Θέμα : Παρατηρήσεις για την εφαρμογή της Οδηγίας 94/80

1. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εστιάζει τις αιτιάσεις της στη συνημμένη Προειδοποιητική Επιστολή της 29ης Ιουλίου 1998 για πλημμελή εναρμόνιση της Οδηγίας 94/80 σε έξι σημεία του π.δ. 133/1997 (ΦΕΚ Α 121), όπως τροποποιήθηκε από το π.δ. 164/1997 (ΦΕΚ Α 145).

2. Ορισμένες από τις διατάξεις των διαταγμάτων προσαρμογής φαίνεται πράγματι να υπερβαίνουν, όπως επισημαίνει η Επιτροπή, τις προδιαγραφές της Οδηγίας. Ειδικότερα αυτές αφορούν:

α) Την πρόβλεψη (άρθρο 3 παρ. 2) άσκησης του δικαιώματος του εκλέγειν “είτε στην Ελλάδα είτε στο κράτος μέλος καταγωγής” (αιτίαση 1).

β) Την προϋπόθεση (άρθρο 3 παρ. 3) γνώσης της ελληνικής γλώσσας για την άσκηση των εκλογικών δικαιωμάτων (αιτίαση 2).

γ) Τον προσδιορισμό : i) στην υπεύθυνη δήλωση (άρθρο 3 παρ. 6 εδ. β) του νομού, του δήμου ή της κοινότητας στον εκλογικό κατάλογο των οποίων είναι εγγεγραμμένος ο εκλογέας στο κράτος-μέλος καταγωγής του, ii) στη δήλωση (άρθρο 3 παρ. 6 εδ. δ) της ημερομηνίας από την οποία άρχισε να κατοικεί στην Ελλάδα, και iii) το δήμο ή την κοινότητα όπου θέλει να εγγραφεί και όπου μόνο θα ασκήσει το εκλογικό του δικαίωμα (αιτίαση 4), και

δ) Την απαγόρευση (άρθρο 3 παρ. 11 εδ. β) της εκλογής κοινοτικών πολιτών στο αξίωμα του Προέδρου και του Αντιπροέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου και μέλους της Εκτελεστικής Επιτροπής των νομικών προσώπων, των συνδέσμων και ιδρυμάτων των δήμων και κοινοτήτων, που συνιστά προφανή και αδικαιολόγητη διακριτική μεταχείριση (αιτίαση 5).

Οι εν λόγω επισημάνσεις φαίνεται να είναι βάσιμες. Γι’ αυτό οι σχετικές διατάξεις θα πρέπει να εναρμονισθούν με την Οδηγία, με έκδοση νέου σχετικού διατάγματος ή με τροπολογία σε νόμο, παρά τις προφανώς μεγάλες πρακτικές δυσχέρειες που συνεπάγονται ορισμένες φορές, όπως λ.χ. στην περίπτωση β.

3. Αντίθετα, πρέπει να επισημανθεί ότι οι παρακάτω διατάξεις του π.δ. 133/1997 εναρμονίζονται, κατά την ορθότερη άποψη, προς τις αντίστοιχες διατάξεις της Οδηγίας. Ειδικότερα:

α) Η αναφορά, στην υπεύθυνη δήλωση (άρθρο 3 παρ. 6 εδ. β), ότι ο εκλογέας δεν έχει κηρυχθεί έκπτωτος του δικαιώματος του εκλέγειν στο κράτος-μέλος

καταγωγής, δεν έρχεται σε αντίθεση με το άρθρο 8 παρ. 2 της Οδηγίας. Ανάλογα δικαιολογητικά, η υποβολή των οποίων είναι εύλογη για την ανόθευτη διεξαγωγή των εκλογών, προβλέπονται για τους Έλληνες. Πράγματι, το άρθρο 10 παρ. 2 του π.δ. 92/1994 απαιτεί, μεταξύ άλλων, και υπεύθυνη δήλωση ότι δεν έχουν στερηθεί το δικαίωμα του εκλέγειν (αιτίαση 4).

β) Η προϋπόθεση διευτοϋς κατοικίας (άρθρο 3 παρ. 4 εδ. α) και η σχετική πιστοποίηση από την αστυνομία, προκειμένου για την εγγραφή στους εκλογικούς καταλόγους, θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι δεν συνιστά παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης (αιτίαση 3) και ότι είναι σύμφωνη με τη διάταξη του άρθρου 4 παρ. 3 της Οδηγίας. Αυτό συμβαίνει γιατί η ενλόγω προϋπόθεση ανταποκρίνεται στην αντίστοιχη υποχρέωση των Ελλήνων να προσκομίζουν πιστοποιητικό για την εγγραφή τους στο δημοτολόγιο (άρθρο 10 παρ. 1 εδ. α του π.δ. 92/1994), το οποίο δεν προβλέπεται -εύλογα- για τους κοινοτικούς πολίτες (άρθρο 3 παρ. 5). Η διαφοροποίηση αυτή ανταποκρίνεται στο γεγονός, ότι οι Έλληνες πολίτες εγγράφονται στους εκλογικούς καταλόγους δια της πιστοποιήσεως της εγγραφής τους στο δημοτολόγιο, ενώ οι πολίτες της Ένωσης δια της πιστοποιήσεως διευτοϋς διαμονής. Η προϋπόθεση της διευτοϋς ελάχιστης διαμονής συνδέεται, εξάλλου, με την αντίστοιχη υποχρέωση των Ελλήνων πολιτών σε περίπτωση μεταδημότευσης (άρθρο 18 παρ. 8 του π.δ. 410/1995), η οποία είναι και η μόνη συγκρίσιμη περίπτωση. Ανάλογη υποχρέωση για μη μεταδημοτεύσαντες θα ήταν άνευ αντικειμένου, αφού αυτοί ασκούν το εκλογικό τους δικαίωμα στον τόπο που έχουν γεννηθεί και συνεπώς κατοικούν σε αυτόν συνεχώς πάνω από δύο έτη.

γ) Η πρόβλεψη (άρθρο 3 παρ. 10) - ότι οι πολίτες της Ένωσης αποκλείονται του δικαιώματος του εκλέγεσθαι στην Ελλάδα, αν βάσει οποιασδήποτε πράξεως του αρμοδίου κατά την οικεία εθνική νομοθεσία οργάνου ή αποφάσεως ποινικού δικαστηρίου έχουν στερηθεί του δικαιώματος σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους καταγωγής τους - δεν έρχεται σε αντίθεση με το άρθρο 5 παρ. 1 της οδηγίας. Όπως αναφέρει και η Επιτροπή (αιτίαση 5), τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να αποφασίσουν για τις επιπτώσεις της στέρησης του δικαιώματος εκλογιμότητας στο κράτος-μέλος προέλευσης.

4. Για να μη συντηρούνται εκκρεμότητες και επιβαρύνεται η Ελλάδα με διαδικασίες, οι οποίες ενδέχεται να οδηγήσουν σε προσφυγή της Επιτροπής στο ΔΕΚ, θα ήταν σωστό να αναληφθεί πρωτοβουλία, ενόψει των επικείμενων δημοτικών

εκλογών, για την τροποποίηση του π.δ. 133/1997 στις τέσσερις αιτιάσεις του σημείου 2. Εξάλλου, θα πρέπει να διευκρινισθούν οι αιτιάσεις που αναφέρονται στο σημείο 3, ώστε να πεισθεί η Επιτροπή για τη συμβατότητα της προσαρμογής της ελληνικής νομοθεσίας προς την οδηγία 94/80.

Αθήνα, 31 Αυγούστου 1998

Dis.K/EL/EfarmOdigias.doc/28.8.98/p.1-3/md (K6)